

ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

Anansi
CONTEMPORAN

DOUGLAS
STUART

Tânărul Mungo

roman

Traducere din limba engleză și note de
Mihaela Ghiță

TREI

EDITORI:
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
ANANSI. WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Mădălina Marinache

DESIGN:
Andrei Gamaș

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mirela Voicu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STUART, DOUGLAS

Tănărul Mungo / Douglas Stuart ; trad. din lb. engleză și note de
Mihaela Ghiță. - București : Editura Trei, 2025
ISBN 978-606-40-2643-9

I. Ghiță, Mihaela (trad. ; note)

821.111

Titlul original: *Young Mungo*
Autor: Douglas Stuart

Copyright © 2022 by Douglas Stuart

Copyright © Editura Trei, 2025,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2643-9

Pentru Alexander,
și toți fiii inimoși ai Glasgowului

Maiul următor

1

Pe când se apropiau de colț, Mungo s-a oprit brusc în loc și, scuturând din umăr, s-a descotorosit de mâna bărbatului. A fost un gest atât de categoric încât i-a luat pe toți prin surprindere. Răsucindu-se, Mungo și-a înălțat privirea spre apartamentul de la etajul imobilului de raport și ochii au prins să i se zbată din pricina ticului nervos. În timp ce-l urmărea dindărătul broderiei cu spice de grâu a perdelei de dantelă, mama lui căuta să se convingă că spasmul acela era un clipit vesel, un cod morse drăgălaș menit să-i transmită telegrafic că totul avea să fie în regulă. B.I.N.E. Genul ăsta de băiat era mezinul ei. Zâmbea chiar și când nu-i ardea cătuși de puțin. Ar fi fost în stare de orice doar ca să-i facă pe alții să se simtă mai bine.

Mamițu a tras perdeaua în lături și și-a rezemat coatele de pervazul ferestrei ca o femeie care caută tovărășie. A ridicat cana de ceai într-o mână și a ciocănit în geam cu

unghiile ei roz siefate. Alesese culoarea aceea ca să-i mai învioroze pielea degetelor, fiindcă dacă mâinile ei păreau mai tinere, atunci poate că s-ar fi întâmplat la fel și cu fața ei, cu întreaga ei ființă. În timp ce se uita în jos la el, Mungo și-a schimbat iarăși poziția, picioarele lui apucând-o în direcția casei. Ea și-a fluturat degetele cu unghii lăcuite și l-a izgonit. *Pleacă!*

Băiatul ei mergea ușor gheboșat, rucsacul din spate dând impresia unei mici cocoșe. Nefiind sigur ce să ia cu el, îl umpluse într-o doară cu tot soiul de prostii: un pulover tricotat în stil Fair Isle, care-i venea prea mare, pliculețe de ceai, blocul de desen cu colțurile îndoite, un set de „Nu te supăra, frate“ și niște tuburi de unguent pe jumătate goale. Și cu toate astea șovăia la colțul străzii de parcă geanta ar fi putut să-l dezechilibreze și să-l facă să cadă pe spate în rigolă. Mamițu știa că geanta nu era grea. Știa că oasele lui erau cele care deveniseră un balast.

Toată povestea asta era pentru binele lui și, chiar și așa, cuteza să se holbeze în sus la ea cu o privire jalnică. Era prea cald pentru aiurelile lui. O călca pe nervi. *Pleacă!* a articulat ea mut încă o dată și a luat o gură din ceaiul rece.

Cei doi bărbați zăboveau la cotitura drumului. Au oftat amândoi, schimbând priviri fugare și chicoteli înfundate înainte să-și lase jos gențile și să-și aprindă câte o țigară. Mamițu își dădea seama că ardeau de nerăbdare s-o ia din loc — străzilor ăstora înguste nu le plăceau mutrele necunoscută — și înțelegea prea bine că dădeau dovadă de răbdare abținându-se să-i dea ghes băiatului ei. Bărbații erau suficient de șireți cât să nu-l preseze pe Mungo, nu când încă era atât de aproape de casă și o mai putea rupe la sănătoasa. Ochii lor mijiiți scăpărau la răstimpuri în direcția lui,

urmărindu-l, pândind să vadă care avea să fie următoarea mișcare a puștiului, asta în timp ce cu mâinile cotrobăiau prin buzunarele pantalonilor, dezlipindu-și scroturile de coapse. Ziua se anunța umedă și înăbușitoare. Bărbatul mai tânăr își făcea de lucru cu boașele. Mamițu și-a plimbat limba peste dosul dinților de jos.

Mungo a dat să schițeze o fluturare de mână în direcția ferestrei, dar Mamițu i-a aruncat o căutătură încruntată. Trebuie să fi băgat de seamă că trăsăturile i se înăspriseră sau poate s-a gândit că ideea de a-i face cu mâna e o copilărie, fiindcă a renunțat să mai facă gestul și a înșfăcat un pumn de aer, ceea ce l-a făcut să semene cu un om care se înecă.

În pantalonii scurți lăbărțați și fâșul cu glugă care-i venea prea mare, arăta ca un copil de pripas îmbrăcat în haine de căpătat. Dar când și-a dat la o parte norul de bucle care îi acoperea fața, Mamițu i-a văzut maxilarul încleștându-i-se și și-a amintit de tânărul hotărât în care se transforma. A ciocănit iarăși în geam. *Să nu te prind că te-ncrunți la mine.*

Bărbatul mai tânăr a făcut un pas în față și l-a cuprins pe Mungo pe după umeri. Mungo s-a schimonosit sub apăsarea brațului lui. Mamițu l-a văzut cum își masează coastele și și-a amintit de vânățile proaspete care îi vârstau cutia toracică. A ciocănit în geam — *Of, pentru numele lui Dumnezeu, du-t' odată!* Văzând-o, fiul ei și-a coborât privirea și s-a lăsat condus de-acolo. Bărbații râdeau în timp ce-l băteau prietenește pe băiatul ei pe spate. *Ce băiat bun. Ce flăcău curajos.*

Mamițu nu era o femeie credincioasă, dar și-a îndreptat unghiile roz spre cer și le-a fluturat prin aer în timp ce scotea un „aleluia!“ din toți bojocii. Și-a deșertat ceaiul la rădăcina voalului-miresei pe care n-o mai udase nimeni

de un car de ani și, umplându-și cana cu vin licoros, a dat muzica mai tare și și-a azvârlit pantofii din picioare.

Cei trei călători au luat un autobuz al primăriei până pe Sauchiehall Street. Glasgowul traversa o perioadă neobișnuită de caniculă și au trebuit să-și croiască drum în sus, printre cete gălăgioase de bărbați despuiți până la brâu care erau deja roșii ca racul de la soare. Băncile municipale erau înțesate de bunicuțe cu brațe groase, dichisite în pălărioarele lor și paltoanele cele bune din lână, și cu buza de sus brobonită de sudoare. În timp ce țânci cu fețele lipicioase săreau coarda de-a curmezișul străzii, femeile ședeau cu bărbiile proptite în decolteul opulent și moșăiau în aerul încins. Pe Mungo îl trimeau cu gândul la porumbeii din complexul de imobile de raport, niște hulubi imenși și leneși cu ochii pe jumătate închiși și capetele îngropate cu totul în gulere.

Orașul era însuflețit de larma cântăreților ambulanți care se luau la întrecere cu arsenalul unei fanfare de oranieni¹ surprinși în mijlocul repetițiilor. Asemenea unor păsări ciripitoare, piculinele oranienilor scoteau un tril dulce contrapunctat de bubuitul surd al unei tobe Lambeg. Melodia era așa de tulburătoare, încât un domn mai în vârstă, cu un aer distins, era pierdut în visare și vărsa lacrimi mari ca niște stropi de rouă. Mungo se căznea să nu se holbeze la bărbatul care plângea așa, în văzul tuturor. Nu-și putea da seama dacă omul plânge de mâhnire sau de mândrie. De sub manșeta costumului se ițea o părticică din cureaua unui ceas scump, iar Mungo a conchis, doar

1. Membri ai Ordinului de Orania, o grupare protestantă care s-a format în urma conflictelor sectare din 1795 cu tinerii catolici.

pe baza acestei informații, că e prea bătător la ochi, prea ostentativ să-i aparțină unui catolic.

Bărbații înaintau anevoie prin soare. Aveau brațele încărcate de sacoșe subțiri de plastic, o raniță cu scule de pescuit și un rucsac pentru camping. Mungo îi auzea cum se vaită de sete. Îi cunoștea de o oră de-abia, dar aduseseră deja de câteva ori vorba despre asta. Părea să le fie sete încontinuu. „Mi-arde gâtulejul după ceva bun de băut“, spunea cel mai în vârstă. Era deja roșu ca focul la față și se încinsese în costumul lui din tweed gros. Celălalt bărbat nu-l băga în seamă. Mergea crăcănat, ca și când blugii strâmți i-ar fi iritat interiorul coapselor.

L-au condus pe băiat în incinta autogării și, cu un zornăit de monede, s-au urcat într-un autobuz care avea să-i scoată din Glasgow prin partea de nord și să-i ducă spre dealurile înverzite ale Dumbartonului.

Când și-au croit, în fine, drum până la bancheta de plastic din fundul autobuzului, bărbații asudau și răsuflau greu. Mungo s-a așezat între ei și a încercat să se facă cât mai mic posibil. Când unul dintre ei se uita pe fereastră, băiatul îi studia profilul feței. Dacă se întorceau cu fața către el, se prefăcea interesat de ce se vedea pe fereastra opusă și căuta să le evite privirile.

Mungo își proptise bărbia în piept și încerca să oprească senzația de mâncărime care îi cuprindea fața în timp ce privea orașul cenușiu defilând prin dreptul geamului. Știa că face iarăși chestia aia, încrețitul din nas, clipitul des, fața schimonosită de parcă ar fi fost pe punctul să strănute, dar fără ca asta să se și întâmple. Simțea privirea bărbatului mai în vârstă pironită asupra lui.

— Nici nu mai ții minte de când n-om mai ieșit din oraș. Glasul bărbatului suna aspru, de parcă ar fi avut

gâtlejul plin de firimituri de pâine prăjită. Uneori trăgea aer în piept în mijlocul propoziției, șovăind, ca și când fiecare cuvânt ar fi putut fi ultimul pe care reușea să-l îngaiame. Mungo încerca să-i zâmbească, dar omul avea ceva ca de dihor care făcea să-ți vină greu să-l privești în ochi.

Necunoscutul îmbrăcat la costum s-a răsucit la loc spre fereastra lui, iar Mungo a profitat de ocazie ca să-l studieze din cap până în picioare. Era un bărbat ciolănos pe la cincizeci și bine, șaiszeci și-un pic de ani, dar era limpede că nu avusese o viață ușoară. Mungo mai văzuse de-alde el la viața lui. Tinerii huligani protestanți din cartierul de locuințe sociale îi hăituiau pe bărbații ca el doar ca să se amuze, strângându-i la un loc pe bețivii din fața clubului muncitoresc care abia se mai țineau pe picioare, întărâtându-i cu vorbe batjocoritoare spre taverna de pește și cartofi prăjiți și tăbărând asupra lor în timp ce ultimele monede le cădeau din buzunarele rupte. Alimentația neglijentă și băutura îl scofălciseră și îl îngălbeniseră la față. Era prea multă piele peste prea puțină grăsime, fața lui galbenă încrețindu-se ca un măr răscopt.

Sacoul zdrențăros al bărbatului era asortat aiurea la o pereche de pantaloni de costum ai căror genunchi atârnavă și ei ca niște bucăți suplimentare de piele lăsată. Pe sub sacou purta un tricou inscripționat cu reclama unui instalator din South Side; gulerul rupt mai avea puțin și se deprindea de restul obiectului de îmbrăcăminte. Mungo se întreba dacă nu cumva erau singurele haine pe care le avea; miroseau a stătut, ca și când le-ar fi purtat prin burniță și prin soare.

Într-un fel straniu, lui Mungo îi era milă de el. Bărbatul tremura ușor. Anii petrecuți ascunzându-se de lumina zilei prin puburi întunecate îi împrumutaseră reacțiile surescitate ale unui whippet scos cu forța afară în zăpadă, și

avea ochii mici, scăpărători și membrele lungi și spasmodice ale unui câine maltrat. Părea gata s-o rupă la sănătoasa dintr-o clipă în alta.

În timp ce ultimele blocuri-turn se pierdeau din vedere, tipul în costum scotea sunete înfundate, umplând tăcerea, invitându-i pe ceilalți să ia parte la conversație. Mungo ședea cu bărbia proptită în piept și nu spunea nimic. Bărbatul mai tânăr se scărpinga între picioare. Mungo îl urmărea cu coada ochiului.

Tipul părea să aibă douăzeci și ceva de ani. Purta niște blugi indigo, iar cureaua era petrecută pe sub emblemă așa încât să nu ascundă fășoasa siglă Armani. Era chipeș — sau mai degrabă trebuie să fi fost relativ chipeș cândva —, dar ceva la înfățișarea lui se stricase deja, ca o bucată de fleică bună uitată afară din frigider. În ciuda căldurii, până atunci stătuse îmbrăcat cu o geacă de aviator voluminoasă. Când și-a dat-o jos, Mungo a remarcat că brațele îi erau înfășurate în mușchi bine conturați, care sugerau o meserie solicitantă sau ani întregi de boxat sau ambele.

Era tuns scurt. Bretonul drept fusese pieptănat pe frunte și dat cu gel, iar firele de păr formau niște vârfuluțe zimțate, ca și când ar fi fost tăiate cu o foarfecă pentru festonat. Mungo se holba la pielea zdrelită de pe încheieturile degetelor lui. Avea un ten mieriu, cum nu prea vedeai la scoțieni; poate ai lui erau proprietari de fast-food italieni sau spanioli provenind din linia irlandezilor negri.

Orice urmă de vrajă s-a destrămat când bărbatul a rostit cu accent de Glasgow, monoton, înghițind consoanele:

— Ăă... Nu-ți bate capu' cu Sfântu' Christopher. Vorbea fără să se uite direct la vreunul dintre ei. Ar plictisi de moarte până ș-un cal.

Mungo a rămas să se întrebe de ce călătorea în același autobuz cu Sfântul Christopher, timp în care celălalt bărbat și-a reluat scobitul în nas. În vreme ce degetul mic al omului cotrobăia prin interiorul nării, Mungo a băgat de seamă că purta ghiuluri de aur cu eboșă de monedă pe fiecare deget și că antebrațele îi erau înțesate de tatuaje care se întrepătrundeau. Era un bărbat acoperit din cap până-n picioare de cuvinte: de la emblemele de pe piept la încălțări, la blugi, la piele. Își scrisese pe carne cu un ac de cusut nume de femei, denumiri de bande: Sandra, Jackie, RFC, Gașca Nebună. Ici-colo, cerneala albastră de pix se prelinsese, difuza pe sub piele ca o acuarelă și îi împrumuta o nuanță drăguță, violet. Mungo i-a citit brațele cu atenție. Căuta să-și întipărească în memorie cât putea de mult.

Sfântul Christopher a băgat mâna într-una dintre sacosele de cumpărături și, cu o otheadă șmecherească, a ridicat un bax de șase cutii Tennent's Super. În timp ce fixa cu ochii lui mici ceafa șoferului, a scos două din legătura lor și le-a întins băiatului și tipului tatuat. Mungo a clătinat din cap, dar bărbatul cel tânăr a luat una dintre cutii cu un geamăt plin de recunoștință. A desfăcut-o dintr-o mișcare și și-a țuguat buzele peste spuma care țâșnise. A golit-o din trei înghițituri.

Sfântul Christopher trebuie că-i citise gândurile băiatului, fiindcă a spus:

— 'm zice Sfântu' Christopher din pricină că io merg la întâlnirile alcoolicii de pe Hope Street în fiecare duminică și joi. Io mi-s Christopher Duminică-Joi, ca să nu mă confunde dup-aia lumea cu Chris din Castlemilk or' cu Micuțu' Chrissy Roșcovanu'. Bărbatul a luat o sorbitură,

iar Mungo s-a uitat cum gâtulejul lui se căznește să înghită suficient. S-T Christopher¹, te-ai prins?

Mungo mai auzise ceva de genul ăsta pe undeva. Mamițu însăși era știută drept Maureen Luni-Joi. Cu ea cereau ceilalți alcoolici când băiatul răspundea la telefonul din hol. Apelanții voiau să se asigure că nu nimeriseră acasă la „Maureen din Millerston“ ori la „Mica Mo dă pă Milk“ din greșeală. Aceste mici distincții contau dacă își propuneau să respecte codul anonimatului.

— Uneori m-apucă tremuriciu' așa de rău, c-ar trebui să mă duc ș'-la-o întrunire de miercuri seara. Da' ce să-i faci, nu pot și pace. Sf. Christopher a făcut o față mâhnită. Știi ce zic?

În ultima vreme Mungo făcuse eforturi mari să înțeleagă ce zic oamenii cu adevărat. Mamițu și sora lui, Jodie, îl băteau tot timpul la cap pe tema asta. Din câte se părea, putea fi o distanță ca de la cer la pământ între ce spunea cineva și ce trebuia să pricepi. Jodie zicea că e credul. Mamițu zicea că și-ar fi dorit să-l fi învățat să fie mai șiret, să nu se mai lase luat de fraier de toți. Era ciudat să te dovedești o dezamăgire pentru faptul că erai cinstit și presupuneai că și ceilalți sunt la fel. Jocurile astea ale oamenilor îi dădeau dureri de cap.

Sf. Christopher dădea pe gât ultimele înghițituri din doză când Mungo a spus:

— Poate ar trebui să mergeți și miercurea. Vreau să zic, dacă chiar simțiți nevoia.

— Așa-i, da' mie-mi place porecla. A băgat mâna sub tricou și a scos un mic medalion din cositor cu efigia unui

1. Numele reprezintă un joc de cuvinte între prescurtarea cuvântului *saint* („sfânt“) și alăturarea celor două inițiale ale zilelor săptămânii *Sunday-Thursday* („Duminică-Joi“).

sfânt. S-a uitat lung la el pe deasupra nasului ciupit de vărsat. *S-T Christopher*. E cel mai frumos lucru pe care l-a spus cineva vreodată despre mine.

— Nu puteați să le dați pur și simplu numele de familie?

— N-ar mai fi foarte anonim, așa-i? s-a băgat în vorbă tipul tatuat. Dacă te-apuci să-ți deșerți sufletu' și să le povestești tuturor despre demonii tăi, atunci ăia de pe stradă ar putea să-ți descopere numele.

Mungo știa foarte bine că oamenii aveau demoni. Ai lui Mamițu ieșeau la iveală ori de câte ori îi ardea buza după ceva de băut. Demonul ei era un șarpe turtit care aducea cu un țipar, cu fălcile și ochii ca niște mărgele ai unei nevăstuici și blana împâslită a unui șobolan râios. Era o creatură vicleană pe care o plimba în lanț, care o scutura și o târa spre lucruri pe care ar fi trebuit să le lase în urmă. Era lacom și era șiret. Putea să dormiteze, să aștepte ca odraslele ei să plece la școală, să-și sărute mama de la revedere, și în momentul ăla se năpustea asupra lui Mamițu și o strangula ca pe un șoarece înfricoșat. Alteori se încolăcea înăuntrul ei și îi strivea cu greutatea lui inima. Demonul era întotdeauna acolo, imediat sub suprafață, chiar și în zilele bune.

În zilele când ceda tentației de-a bea, demonul putea fi domolit o vreme. Însă uneori Mamițu se afunda așa de mult în băutura, încât devenea cu totul altă femeie, o ființă complet diferită. Primul indiciu era felul în care i se scofâlcea pielea, ca și cum fața ei adevărată ar fi alunecat în lături scoțând la iveală femeia asta necunoscută care pândea dedesubt. Mungo și fratele lui și sora lui îi spuneau acestei variante scofâlcite a ei *Sperie-Ciori*, o momâie fără inimă, anchilozată. Oricât de tare o umpleau copiii ei cu dragoste sau căutau s-o proptească și s-o înjghebe la loc, ea lua toată

grija și atenția lor și părea la fel de goală pe dinăuntru ca întotdeauna.

Când Sperie-Ciori vorbea, falca de jos îi atârna și limba i se plimba prin gură într-un fel nerușinat, lasciv, ca și când ar fi tânjit să lingă ceva. Sperie-Ciori era permanent convinsă că ratează vreo petrecere pe undeva, că ceva mai palpitant trebuie că se petrece chiar după colț sau ascuns în scara blocului de alături. Când se simțea așa, se întorcea spre copiii ei și îi zburătăcea ca pe niște păsărele jalnice. Sperie-Ciori credea că femeile fără copii aveau întotdeauna parte de lucruri mai bune, de lumini mai strălucitoare, de râsete mai strașnice.

Sperie-Ciori se împrietenea la cataramă cu femeii pe care tocmai le cunoscuse și, în timp ce împărțeau jumătate de sticlă de whisky Black & White, își trăda în fața lor secretele cele mai intime, iar pe urmă se simțea jignită când noile ei prietene nu-i răspundeau cu sentimente la fel de profunde. Pe urmă, când se luau la ceartă, le târa sau era târâtă de ele de-a curmezișul mochetei și în jos pe scări. Dimineață, Mungo găsea smocuri de păr mirosind a parfum, ca paietele dintr-o sperietoare sfâșiată, împrăștiate prin hol, însuflețite de curentul care șuiera pe sub ușa de la intrare. Ori el, ori Jodie le culegeau cu aspiratorul Ewbank și cu asta, basta.

Jodie fusese cea care o desfăcuse pe mama lor în două. În lumina rece a dimineții, șiretlicul ăsta îl ajuta pe Mungo s-o ierte pe Mamițu când băutura o făcuse răzbunătoare și detestabilă. „N-a fost Mamițu“, căuta Jodie să-l liniștească în timp ce-l strângea la piept în uscătorie, „a fost doar nesuferita de Sperie-Ciori, și aia doarme acum“.

Mungo știa cum arată demonii. În timp ce autobuzul se hurduca spre nord, el ședea tăcut și se gândea la ai lui.

— Mi-aș dori ca șoferu' să bage dracului viteză, a spus tipul tatuat. A vârât mâna în traista aflată între picioarele lui, a cărei toartă din pânză era tivită cu momeli viu colorate. Cotrobăind printre mosoarele de gută a scos o pungă de tutun. Și-a rulat ditamai feștila, plimbându-și cu agilitate limba de-a lungul foiței. Bărbatul a tras cu nesaț fumul în piept și l-a suflat în cutia de bere golită. Și-a acoperit gura cu palma făcută căuș, de parcă ar fi prins un păianjen, însă duhoarea de tutun se împrăștia deja prin autobuz. Câțiva pasageri s-au răsucit și au aruncat căutături furioase spre scaunele din spate. Mungo s-a aplecat peste el cu un zâmbet sfios și a desfăcut clema care închidea geamul subțire.

— Fumezi? s-a interesat bărbatul printre pufoștii lacome. Avea ochii de un verde intens, presărat ici-colo cu picățele aurii.

— Nu.

— Așa trebe. A mai tras un fum adânc în piept. Face rău la sănătate.

Sf. Christopher a întins o mână tremurătoare, iar tipul tatuat i-a cedat fără tragere de inimă țigara. Sf. Christopher a inhalat și și-a umplut plămâniile la maximum. Buzele uscate i se lipeau de foița jilavă. Tatuatul i-a dat un ghiont în umăr lui Mungo.

— Amicii-mi zic Gallowgate după locu' de un' mă trag. Și-a îndreptat ghiulurile și a făcut un semn din cap spre șoferul de autobuz care habar n-avea ce se petrece. Iești un puști nevrinos de felul tău, așa-i? Nu-ți face griji. Dacă ne face scandal, îl înjunghii, să moară mama!

Sf. Christopher a tras din chiștoc până când i-a fript buricele.

— Ție-ț' place să pescuiești?